Zienswijzerappoort: voorstel wijziging Gemeenschappelijke Regeling a.g.v herziening Wgr

27 maart 2024

Geachte leden van het college en de raad,

In verband met de wijziging van de Wet gemeenschappelijke regeling (hierna: Wgr) moet ook de Gemeenschappelijke regeling van de gemeenschappelijke regeling regio Arnhem-Nijmegen (h.o.d.n. Groene Metropool Regio) worden aangepast. Op 6 maart 2023 vond vanuit de GMR een webinar plaats voor alle raden waar tekst en uitleg is gegeven over de wijzigingen en vragen konden worden gesteld. Vervolgens zijn op 27 maart 2023 informatiesessies georganiseerd voor de gemeenteraden in de regio Arnhem en parallel in het Rijk van Nijmegen. Daar is de wijziging van de regeling, en de keuzes die hieraan ten grondslag liggen, inhoudelijk besproken. Er zijn toen wensen vanuit de raden geïnventariseerd.

Dit proces heeft uiteindelijke geleid tot een concept wijzigingsvoorstel dat op 18 december 2023 aan de gemeenten is gezonden, zodat de gemeenteraden de gelegenheid kregen een zienswijze te geven. Een drietal raden van de deelnemende gemeenten hebben een inhoudelijke zienswijze kenbaar gemaakt. In dit document wordt een reactie gegeven op die zienswijze.

Zienswijzeproces

In overeenstemming met de planning zijn de noodzakelijke zienswijzen door de gemeenteraden verstrekt.

In onderstaand schema treft u het overzicht.

	Gemeente	**Zienwijze Inhoudelijk?**	**Besluitvorming gemeenteraad**
1	Arnhem	**ja**	Raad 28 februari
2	Berg en Dal	Geen	Raad 8 februari
3	Beuningen	Geen	Raad 30 januari
4	Doesburg	Geen	Raad 21 december
5	Druten	Geen	Raad 25 januari
6	Duiven	Geen	Raad 27 februari
7	Heumen	Geen	Raad 1 februari
8	Lingewaard	Geen	*Brief 2 februari 2024*
9	Montferland	Geen	Raad 18 januari
10	Mook en Middelaar	Geen	Raad 1 februari
11	Nijmegen	Geen	Raad 31 januari
12	Overbetuwe	**ja**	Raad 20 januari
13	Renkum	Geen	Raad 31 januari
14	Rheden	**ja**	Raad 28 februari
15	Rozendaal	*nee*	*Raad 19 maart*
16	Westervoort	Geen	Raad 29 januari
17	Wijchen	Geen	Raad 1 februari
18	Zevenaar	Geen	Raad 28 februari

Omdat drie gemeenteraden een inhoudelijke zienswijze hebben gegeven, betekent dit dat, alvorens het besluitvormingsproces wordt voortgezet, het algemeen bestuur een oordeel geeft over de ontvangen zienswijzen. Het eindvoorstel wordt vervolgens aan de colleges aangeboden voor verdere besluitvorming.

Zienswijzerappoort: voorstel wijziging Gemeenschappelijke Regeling a.g.v herziening Wgr

Vervolgproces

- Maart/april2024: opstellen zienswijzenota en eventuele verwerking van de zienswijze door de GMR.
- Mei 2024: colleges vragen toestemming aan de raden voor wijziging GR.
- Juni 2024: raadsvergadering waarin raad toestemming wordt gevraagd.
- Juni 2024: colleges stellen wijziging GR vast.
-

Zienswijzen en reactie op de zienswijzen

Gemeente Overbetuwe

De raad verzoekt u om in het ontwerp wijzigingsbesluit Gemeenschappelijke Regeling Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen de volgende punten op te nemen:

1. *Dat de deelnemende raden vooruitlopend op de conceptbegroting voor het einde van het daaraan voorafgaande jaar (november/december) een kaderbrief ontvangen.*

   Reactie: Bij het opstellen van het informatieprotocol medio 2021, zijn raden in de gelegenheid gesteld een reactie op het concept-informatieprotocol in te dienen. Destijds is door enkele gemeente aangegeven dat een jaarlijkse kadernota c.q. duidelijke afspraken over het proces van de jaarlijkse herijking van de opgave, worden gemist.
   Ons inziens is het voor deze samenwerking passend dat er geen gebruik wordt gemaakt van het instrument kadernota (of een andere nota met uitgangspunten voor de begroting). Binnen de samenwerking van de Groene Metropoolregio staat immers het werken aan door de regio zelf geformuleerde opgaven centraal. Daarbij merken we op dat in het informatieprotocol is vastgelegd hoe het proces tot vaststelling van de regionale agenda verloopt. Tot slot kan worden opgemerkt dat het DB jaarlijks een financieel spoorboekje vaststelt, gebaseerd op de wettelijke bepalingen en de Gemeenschappelijke Regeling. Hierin staat ook opgenomen dat het DB jaarlijks, conform artikel 34b Wgr, de gemeenten tijdig informeert over de financiële en beleidsmatige ontwikkelingen voor het komende jaar. Deze brief kunnen de gemeenten gebruiken in het eigen begrotingsproces.

2. *Dat de deelnemende raden in de gelegenheid worden gesteld om een zienswijze op de kaderbrief in te dienen.*

   Reactie: Op de regionale agenda kunnen zienswijze naar voren worden gebracht. Dit volgt uit artikel 30 vierde lid van de regeling (en de betreffende bepalingen uit de Wgr).

3. *Dat de conceptbegroting vóór 1 april aan de raden wordt toegestuurd in plaats van de termijn van 15 april zoals in artikel 30, tweede lid van de regeling staat vermeld, zodat de zienswijze tijdig voor het zomerreces door de raad kan worden behandeld en ingediend.*

   Reactie: *Zie voor de reactie hierop onder punt 5.*

4. *Dat om dezelfde reden voor de voorlopige jaarrekening dezelfde indieningstermijn wordt gehanteerd als voor de conceptbegroting (vóór 1 april) in plaats van de verwijzing in artikel 31, tweede lid van de regeling naar de termijn genoemd in artikel 34b van de Wgr (30 april). Gelijktijdige indienen van de conceptbegroting en voorlopige jaarrekening maakt gelijktijdige behandeling van de stukken voor het zomerreces mogelijk. Dat de datum van 1 april voor de leesbaarheid wordt opgenomen in artikel 31, tweede lid van de regeling.*

   Reactie: Bij het opstellen of wijzigen van een gemeenschappelijke regeling heeft een verwijzing naar de wet de voorkeur. Hierdoor hoeft de Gemeenschappelijke Regeling bij een (beperkte) wetswijziging niet ook te wijzigen. In de praktijk zijn er afspraken gemaakt in het jaarlijkse

financiële spoorboekje wordt - daar waar het kan – rekening gehouden met de wensen van de deelnemers.

5. *Dat voor de voorlopige jaarrekening een ruimere zienswijzetermijn wordt gehanteerd dan de gewijzigde termijn van 8 weken genoemd in artikel 31, derde lid van de regeling, omdat het geven van een zienswijze binnen 8 weken gelet op de gemeentelijke vergadercyclus niet haalbaar is. Dit geldt temeer als de indieningstermijn voor de voorlopige jaarrekening niet wordt gewijzigd. Het vervroegen van de indieningsdatum zoals hierboven onder 4 staat vermeld, biedt ruimte voor het hanteren van een ruimere zienswijzetermijn dan 8 weken.*

   Reactie: Wij realiseren ons dat de cyclus van zienswijze op financiële stukken van gemeenschappelijke regelingen altijd onder druk staat. Het creëren van ruimte voor de één gaat ten koste van ruimte voor de ander.
   Het moet voor het samenwerkingsverband mogelijk zijn om, na een zorgvuldige voorbereiding, over de concept stukken intern (in DB en AB) te besluiten, de zienswijzen te beoordelen en ter besluitvorming voor te leggen aan het DB en AB. Anderzijds moet het voor de deelnemende gemeenten mogelijk zijn om de concepten te beoordelen en de raden in de gelegenheid te stellen een zienswijze in te dienen.
   Van belang daarbij is dat er niet te vroeg begonnen wordt met de voorbereiding, zodat actuele ontwikkelingen en cijfers (meevallers/tegenvallers) meegenomen kunnen worden. Ook is het van groot belang de vastgestelde stukken tijdig, zoals in de Wgr is vastgelegd, aan de provincie kunnen worden aangeboden. Wij proberen daar een goede middenweg in te vinden en gaan tijdig met de gemeenten in gesprek om dit proces zo soepel mogelijk te laten verlopen. De wijziging van de Wgr heeft voor wat betreft de begroting al meer ruimte gecreëerd.

6. *Dat in het kader van de actieve informatieplicht de agenda's en stukken van de vergaderingen van het bestuur van de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen voorafgaand digitaal via de griffies aan de raden wordt gestuurd zoals dat ook voor de aangesloten gemeenten gebruikelijk is op grond van de gemeentewet en de wet open overheid;*

   Reactie: Voor het AB is dit al geregeld in artikel 18, derde lid van de regeling. Voor het DB in het vijfde lid van dat artikel. Overigens volgt uit de Wet open overheid (Woo), vanaf het moment dat de betreffende bepaling in werking treedt, dat alleen de agenda en besluitenlijst van het DB openbaar gemaakt moet worden. Agenda's van DB-vergaderingen worden uiterlijk bij aanvang van de vergadering openbaar (artikel 3.3, vijfde lid, Woo). Dit is vergelijkbaar met de wijze waarop dit met colleges in de gemeenten gebeurt (zie ook de reactie bij de gemeente Rheden).

7. *Dat de raad jaarlijks middels een verslag wordt geïnformeerd over de klachtafhandeling zoals bedoeld in artikel 25 van de regeling. Deze informatieplicht kan worden opgenomen in artikel 25 van de regeling of in het informatieprotocol dat conform artikel 18, vierde lid van de regeling vooraf voor zienswijzen naar de raden wordt gestuurd.*

   Reactie: De ervaring van de afgelopen jaren is dat er niet of nauwelijks klachten ingediend worden bij de daarvoor aangewezen instantie over de Groene Metropoolregio. Een apart verslag maken streeft naar onze mening het doel voorbij. We hebben ervoor gekozen om de terugkoppeling van de klachtafhandeling op te nemen in het jaarverslag, zodat de deelnemers kennis kunnen nemen van de klachtafhandeling.

8. *Dat in artikel 33, achtste lid (uittreding) het woordje 'eveneens' wordt verwijderd en achter het zinsdeel "(afbouw bedrijfsvoeringsorganisatie, aangegane verplichtingen algemeen, aangegane verplichtingen per opgave") wordt toegevoegd: "waaraan de uittredende gemeente deelneemt".*

   Reactie: zie hiervoor de reactie op de eerste kanttekening van de gemeente Rheden.

Gemeente Arnhem

Deze wijziging heeft als doel om de democratische legitimatie en kaderstellende en controlerende rol van de gemeenteraden te verstevigen. De keuzes en afwegingen die u gemaakt heeft om hier gevolg aan te geven maakt u voldoende inzichtelijk in de aanbiedingsbrief en de meegestuurde documenten. We hebben hier nog enkele opmerkingen over:

1. *In uw brief schrijft u onder het punt **1. Besluiten waarvan van de raad zienswijze wordt gevraagd** op pagina 2 het volgende:*

Voor het overige ziet de besluitvorming van het AB over het algemeen op louter interne (bedrijfsvoerings)zaken en (bekrachtiging van) bestuurlijke bemensing van de diverse posities binnen de Groene Metropoolregio. Het opnemen van een bepaling dat alle besluiten of besluiten "die aanzienlijk politiek of financieel belang hebben" aan de raden worden voorgelegd, ligt daarom niet voor de hand. Het AB van de Groene Metropoolregio kan ook los van de gemeenschappelijke regeling de raden om zienswijze vragen en zal dat bij voorliggende gevallen ook doen.
Reactie Arnhem: We gaan er van uit dat u hiermee het volgende bedoelt. In de GR is geregeld dat de gemeenten geen bevoegdheden overdragen aan de GMR. Dit houdt in dat de gemeenteraden van de regiogemeenten sowieso zelf gaan over besluiten met een aanzienlijk politiek of financieel belang.

Reactie: Uw uitleg over de passage is correct.

2. *In uw brief schrijft u onder punt 2. **Inlichtingen aan de raden van de deelnemers** op pagina 3 het volgende:*

Ook zal het informatieprotocol voorafgaande aan de vaststelling, zie onder punt 1, voor een zienswijze aan de raden van de deelnemende gemeenten worden voorgelegd. Hiermee wil het AB recht doen aan hetgeen in de wet staat vermeld, maar zich niet zo vastleggen dat nieuwe mogelijkheden van digitale verstrekking niet gebruikt kunnen worden in verband met een gedetailleerde bepaling in de regeling.
Reactie: We gaan er van uit dat u met de tweede zin het volgende bedoelt: U maakt de bepalingen niet te strikt maakt om ervoor te zorgen dat u straks ruimte heeft om ook op andere manieren dan nu gebruikelijk is informatie naar de raden te sturen, zonder dat u dan de regeling weer hoeft te wijzigen.

Mocht u deze punten anders uitleggen dan hierboven door ons geschetst, wilt u ons daar dan over informeren?

Reactie: Ook hier klopt uw uitleg. Door in een informatieprotocol vast te leggen hoe stukken worden verstrekt, hoeft de regeling niet elke keer te worden gewijzigd wanneer zich nieuwe (digitale) mogelijkheden aandienen om stukken te verstrekken (nu veelal IBabs) of wanneer nieuwe inzichten ontstaan over het verstrekken van stukken.

Zienswijzerappoort: voorstel wijziging Gemeenschappelijke Regeling a.g.v herziening Wgr

Gemeenteraad Rheden

Hierbij delen wij u mee dat de gemeenteraad in zijn vergadering van 27 februari 2024 besloten heeft een positieve zienswijze te geven op het ontwerp wijzigingsbesluit van de gemeenschappelijke regeling Groene Metropool Regio Arnhem-Nijmegen.

Met een viertal kanttekeningen:

- *Inzake de uittredingskosten ten laste van de uittredende gemeente constateren wij dat een deel van de oorspronkelijk opgesomde uittredingskosten lijkt te zijn vervallen. Dit betreft o.a. de kosten van onderzoeken en de kosten van de inzet van een onafhankelijk deskundige. Wij zouden graag dit lid van het artikel weer opgenomen zien.*

  Reactie: Dank voor scherpe blik. In het voorontwerp was er abusievelijk een artikellid weggevallen in artikel 33 dat wel in de uittredingsregeling stond. In het voorliggende ontwerp is dit artikellid er weer tussengevoegd:

  > "8. De kosten van de onderzoeken, inclusief de kosten van de inzet van de onafhankelijke deskundige, die met uittreding uit de gemeenschappelijke regeling gepaard gaan, komen ten laste van de uittredende gemeente. Deze kosten zijn de eenmalige kosten ten gevolge van uittreding en worden ten laste gebracht nadat het voornemen tot uittreden formeel bekend is gemaakt. Ook wanneer een Quick scan wordt uitgevoerd, worden deze kosten ten laste van de gemeente gebracht die overweegt om uit te treden."

- *De bijzondere positie van, en bijdrageverrekening met, de gemeente Mook en Middelaar verdient o.i. een nadere uitleg in de toelichting (bij artikel 29.3).*

  Reactie: De gewenste nadere uitleg staat los van de wijzigingen die we op grond van de Wgr moeten worden doorgevoerd. De onderbouwing is opgenomen in het Bedrijfsplan Groene Metropoolregio. Wij verwijzen hierbij naar de (Rhedense) gemeenteraadsvergadering van 24 november 2020.

- *De gemeenteraad van Rheden aangeeft te verwachten dat er alsnog de bepaling wordt opgenomen waarin staat dat alle besluiten die een aanzienlijk financieel of politiek belang hebben aan de raden vooraf dienen te worden voorgelegd en de mogelijkheid wordt geboden om een zienswijze te geven.*

  Reactie:
  Zoals eerder vermeld levert een analyse van de agenda van het AB op dat – naast dat het AB voortgang monitort, coördineert en faciliteert (art. 9 GR) – de raden van de deelnemers over de belangrijkste onderwerpen waar het AB over beslist, de gelegenheid krijgen een zienswijze in te dienen. Voor het overige ziet de besluitvorming van het AB over het algemeen op interne (bedrijfsvoerings)zaken en (bekrachtiging van) bestuurlijke bemensing van de diverse posities binnen de Groene Metropoolregio. Het AB van de Groene Metropoolregio kan ook los van de Gemeenschappelijke Regeling de raden om zienswijze vragen en zal dat bij gevallen die zich daarvoor lenen ook doen, maar de meeste (inhoudelijke) besluitvorming vindt plaats binnen de deelnemende gemeenten zelf. Het opnemen van de door de gemeenteraad van Rheden gewenste bepaling brengt het risico met zich dat er ongewenste vertraging in de besluitvorming plaats gaat vinden. Overigens merken wij op dat dit vraagstuk in het voorafgaande proces met de gemeenteraden nadrukkelijk is geagendeerd. Het advies is geworden om de zienswijzeprocedure van een aantal specifiek benoemde besluiten te blijven/gaan hanteren. Dit advies hebben wij overgenomen.

- *De gemeenteraad van Rheden aangeeft te verwachten dat agenda en besluitenlijst van het Dagelijks Bestuur altijd digitaal beschikbaar worden gesteld aan de raad en openbaar worden gemaakt, tenzij er een zwaarwegend belang is om dat niet te doen (bijvoorbeeld wanneer er bij een aanbesteding strategische keuzes openbaar zouden worden gemaakt of wanneer het om persoonlijke details van medewerkers gaat).*

  Reactie:
  In artikel 18 vijfde lid van de regeling wordt geregeld hoe omgegaan wordt met de agenda en de besluitenlijst van het DB. Hierbij staat een verwijzing naar de Woo om, indien de actieve informatieplicht ontstaat, hieraan te voldoen. Gestart is om – zoals eerder aangegeven - agenda's van DB-vergaderingen uiterlijk bij aanvang van de vergadering openbaar (artikel 3.3, vijfde lid, Woo) op de website te publiceren. Het DB heeft ook besloten om voor de vastgestelde besluitenlijst, conform de inspanningsverplichting Woo, te gaan handelen voor zover er zich geen weigeringsgronden in het kader van de Woo voordoen.

Conclusie

Het algemeen bestuur dankt de deelnemende gemeenten voor hun zienswijze. Concreet hebben wij het voorstel aangepast door een achtste lid tussen te voegen (en de opvolgende leden te vernummeren) in artikel 33 van de Gemeenschappelijke Regeling. Voor het overige hebben wij met onze reactie nader uitleg gegeven en ons standpunt over de ingebrachte zienswijzen toegelicht.